

A 1708/välfärd

Tekijä(t): Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunta

Käsittelijä Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunta

Valiokuntaehdotus vammainen paremmasta liikkuvuudesta Pohjoismaissa

Ehdotus

Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittelee Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että varmistetaan, että avaintoimijat kuten Haloo Pohjola, Nordplus ja yliopistojen ja korkeakoulujen kansainväliset osastot osaavat auttaa ja vastata vammaisten henkilöiden liikkuvuuden edistämiseen liittyviin kysymyksiin. Toimijoilla voisi olla käytössään esimerkiksi pohjoismainen koordinaattori, joka kertoisi vammaisten henkilöiden liikkuvuuteen liittyvistä oikeuksista ja auttaisi asumiseen, tukiin ja taloudellisiin asioihin liittyvissä kysymyksissä.

että varmistetaan pohjoismaisten verkkosivujen esteettömyys niin, että henkilöt, joilla on erityistarpeita, huomioidaan kaikilla Pohjoismaiden ministerineuvoston digitaalisilla alustoilla, muun muassa Haloo Pohjolan, ministerineuvoston alaisten laitosten ja pohjoismaisten organisaatioiden verkkosivustoilla.

että se antaa Pohjoismaiden neuvoston istunnossa 2017 selonteon pohjoismaisesta vammaisalan yhteistyöstä.

Taustaa

Vammaiset ja liikuntarajoitteiset eivät tällä hetkellä hyödynnä täysin oikeuttaan liikkuvuuteen Pohjoismaiden välillä. Tämä johtuu siitä, että liikkuvuuteen liittyvät säännöt ja oikeudet vaihtelevat eri Pohjoismaissa. Jos vammaisen henkilö tai henkilö, jolla on erityistarpeita, haluaa opiskella tai asua toisessa Pohjoismaassa, hänen voi olla vaikea saada tietoa kohdemaan säännöistä ja oikeuksista. Useat säännöt perustuvat yksilöllisiin harkinnanvaraisiin arviointeihin, joita ei voida ilmoittaa etukäteen. Näin ollen vammaiset henkilöt eivät voi etukäteen tutustua olosuhteisiin ja oikeuksiin muissa Pohjoismaissa, ja pelko jo saavutettujen oikeuksien menettämisestä rajoittaa näiden henkilöiden liikkuvuutta Pohjoismaiden välillä.

Osa ratkaisua voisi olla tarvittavan osaamisen ja tietopohjan takaaminen vammaisten etsiessä apua. Avaintoimijoilla kuten Haloo Pohjolalla, Nordplusilla ja yliopistojen ja korkeakoulujen kansainvälisillä osastoilla voisi olla pohjoismainen koordinaattori, joka neuvoisi vammaisia

liikkuvuuteen liittyvissä kysymyksissä. Näin kansalaisilla olisi mahdollisuus saada tietoa ja sen pohjalta arvioida, onko asuminen tai opiskeleminen toisessa Pohjoismaassa mahdollista vammaisen kohtaamat erityishaasteet huomioiden. Tutkimusten mukaan tietoa ei myöskään ole vammaisille suunnatuista mahdollisista apurahoista tai stipendeistä (Nordplus, Erasmus, YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus), joiden avulla liikkuvuus Pohjoismaiden välillä helpottuisi.

Myöskään monet viranomaisten verkkosivustot eivät ole vammaisnäkökulmasta esteettömiä. Siksi pohjoismaisia organisaatioita ja laitoksia kehoitetaan näyttämään esimerkkiä ja turvaamaan se, että kaikilla kansalaisilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet saada tietoa.

Lisäksi valiokunta toivoo, että Pohjoismaiden neuvoston istunnossa annettaisiin vammaispoliittinen selonteko, jonka avulla vammaispolitiikka nostettaisiin näkyvämmiin esille Pohjoismaissa ja pyritäisiin yhdessä löytämään ratkaisuja vammaisten henkilöiden kohtaamiin erityishaasteisiin.

Valiokunnan näkemykset

Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunnalle on erittäin tärkeää olla mukana turvaamassa kaikille Pohjoismaiden kansalaisille yhtäläiset oikeudet. Vammaiset kansalaiset ovat erityishaasteen edessä mitä tulee vapaaseen liikkuvuuteen esimerkiksi maiden välillä. Valiokunnan mielestä on kohtuutonta, että ne vammaiset kansalaiset, joille on myönnetty erilaisia oikeuksia, esimerkiksi oikeus henkilökohtaiseen avustajaan ja teknisiin apuvälineisiin (pyörätuoli tai vastaava), menettävät nämä oikeudet muuttaessaan Pohjoismaasta toiseen. Siksi valiokunta toivoo, että ne kansalliset oikeudet, jotka henkilölle on myönnetty yhdessä maassa, siirtyisivät henkilön mukana tämän muuttaessa toiseen Pohjoismaahan. Pohjoismaiset hyvinvointipalvelut vastaavat tarjonnaltaan ja laadultaan pitkälti toisiaan. Siksi ehdotetun kaltainen kansallisten oikeuksien keskinäinen tunnustaminen maiden välillä olisi järkevää.

Samalla valiokunta toivoo, että myös useiden vammaisjärjestöjen peräänkuuluttamaan tiedontarpeeseen vastataan. Siksi on tärkeää huolehtia siitä, että tarjolla on tarpeeksi osaamista ja tietoa lainsäädännöstä ja oikeuksista vammaisten henkilöiden etsiessä tietoa mahdollisuuksista liikkua maiden välillä. Lopuksi valiokunta haluaa nostaa esiin Pohjoismaiden välisen vammaisalan yhteistyön ja suosittaa, että Pohjoismaiden ministerineuvosto antaa Pohjoismaiden neuvoston istunnossa asiasta selonteon.

Tukholmassa 3. huhtikuuta 2017

Angelika Bengtsson (SD)

Anne Louhelainen (ps.)

Axel Jonsson (ÅF)

Bengt Morten Wenstøb (H)

Bente Stein Mathisen (H)

Christian Juhl (EL)

Jenis av Rana (Mfl.)

Karen J. Klint (S)

Lennart Axelsson (S)

Maria Stockhaus (M)

Paula Bieler (SD)

Rikard Larsson (S)

Sivert Haugen Bjørnstad (FrP)

Ulf Leirstein (FrP)